

עין משפט
נר מצוה

השולח פרק רביעי גיטין

מסורת הש"ס

(א) ימות פט: שקלים ג.
(ב) י"ג אלמור: (ג) חסכת
ע"ז: לו. מ"ק: ג. מנלה: ג.
מדינת פ"ה מ"ה: (ד) שבת
פ"ה: (ה) וס' חסכת ר"ב.
(ו) ג"ז ש: יומא כ"ה.

מוקף רש"י

הפקדן ב"ד הפקדן.
וכל מדי דמנוא לאו
פקדון הוא (יבמות פ"ט).
עלובה. חספה. דעלוגא
לפני דמנוא הוא (יבמות
פ"ט). בקרב חספתה.
כפולא כפולא כפולא.
ופשו העל (שם). כתי.
עז ריחו טיבול לאחרי.
(שם). ונעיד חביבותא
היא גבן. א"פ. שחוקה.
מפסר בננוא הלא לט
לפן פ"ה (שם). הנעלובין
ואין עולבין. אחרי.
אלן עליה חספה
ולא הן על אחרי.
(שם). עושין מאבות.
מלכות חסות. ושחמין
ביסורין. על עליה הכאה
עליה (שם).

מכאן נראה שדור ודא
יחמין אין צריך
פרוסבול. דנלא הכי
לא שחמין שבעית לזכר
שלי. דלן ידיו דחמי
לן ודמי עלן להסיר
בטחיתו. הלך שחמין
לזכר כמסור לזכר
ומן המוסר שחמין לזכר
אין משחמין. חזי טפי
של פרוסבול מוסרי לזכר
פליגי ופליגי דיינין (ב"ב
ד"ו). ד"ר וביה דר. ובי
לזכר קטן ר"ג דנשא הוא
וביה דר ד"ג שחמין.
אין כוחין פרוסבול.
אלא על הקרקע. ואם
יש קרקע כל
לזכר כוחין עליה פרוסבול
אף כוח גדול ודמי
לא שחמין שבעית. דמי
תקין לזכר פרוסבול אשכנז
קרקעות תקין. דלזכר
התורה היא (יבמות כ"ו).
לאשר איש לו. ולא
כח לאשר הלוה. ולא
לאשר האשט. ולא
היא קרן דמלכותו הנהל
(ב"ב ק"ה). למי שחמין על
(יבמות י"ג). ונעיד חסות
(שם). לאשר תקין. ולא
לאשר טפי. ו (יבמות
פ"ה). ובי מפי שחמין
מדין. שחמין מוסר
ופוסרין ואומדן מאומדן
לזכר ונעיד חסות. שחמין
העומד לגבות כבדו
דמי. מי שיש לו שחמין
על חבירו ויפסד
לזכר קרין ביה לא יפסד.
השחמין כנסתו מן
הלוה (יבמות כ"ה). כלומר
גדול כח השחמין וכו'.
שחמין כנסתו (יבמות
כ"ה). והמוסר שחמין
לזכר דין. הוא פרוסבול
שחמין על חסותו
דדיין שחמין פליגי על
פ"ה שיש לו שחמין
לזכר קרין ביה לא יפסד.
שחמין חסותו
עליו לא כשחמין חסותו
ולא כשחמין שחמין
לזכר. אלא על חסותו
ושחמין עומד (יבמות
כ"ה). ולך חסותו צדקה.
השחמין העומד כתי.
לזכר קרין חסותו חסותו
דקדק טא שחמין שחמין
שחמין שחמין. על של שחמין (שם).

ואומר רבנן דשמש. בזמן הזה: זכר לשבעית. שלא תשחכת מורת
שבעית: ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא שבעית. בזמן
הזה כרבי: ואומר רבנן דשמש. וממלא הלוה גולן על פיה: שב
ואל תפסע. והלוה הזה שב ונעל ואינו עושה המלוה לפרוע את חובו
ולא עקר ליה בידים וכו' האי גוונא

מומר לעקור דבר מן המורה כגון
שופר ולולל ודומיהן ביצמות כהאשה
רבה (דף כ"ה): דלא עקירה בידים
היא: רבא אמר. לעולם בין לרבנן
דפליגי אדריז ואמרי שבעית
להשמטת מלוה בזמן הזה דלאורייתא
ותקין הלל דלא חששין בין לרבי
דלמך לאו דלאורייתא ואמור רבנן
דחששין לא תקיש דבר דכדנר
שחמין אין כלל עקירה דבר מן
המורה כמקום סיג וגדר דהפקדן
ב"ד כממון הפקדן: יתרם כל רבשו.
כאנשי כנסת הגדולה כמדי: מה
ענין ראשית אלל אכזב. הוא ליה
למכחז וראשי המעוה: כל מה
שירלו. מחלק נכסיו על פיו: לנעוליה.
להוסיב ב"ד אי אכזבו דרי שלא יכו
מוענין מלהלוות נכסו לא חת תקנת
הלל שאפילו כח פרוסבול שמשט:
לא ככסין פרוסבול. דלא אלס
לאפקועי ממונה: אלא כי דינא
דסורא. ר"ב: כי דינא דהרדעא.
שמואל דמי אמר שמואל להך מילתא
וכי אשחיל הך שאלתא בני מדרשא
הוא כי דינא דרב אמי ורב אסי
והיינו דמשני דלמא כי תקון הלל
נמי לדרי עלמא לא תקון אלא כגון
כי דינא דרב אמי ורב אסי: עולגנא
דדייני סא. לקמן מפסד לשון חולפא
שטעליס ממון שלא כדון כחוק: אס
אישר חיל. אס אחוק כח: אכטליניס.
אלמא לאו לדרי עלמא תקין דא"כ
הכי כח שמואל למימר אכטליניס:
אימא ביה מילתא. אשויב ביה דין
ואתקין דקמס מליון יהו כמסרין
שטרוסמין לבית דין ופ"ה: דלא
כחז ניהא כמו שכתב: לישנא
דנימוסא. לא עשאוה אלל למת
הדיינים שלא יעריחו להגבות
מלוויהם לפני שבעית שלא כחז
שבעית ותשמיטה הלך אי אישר
חיל אכטליניס: עולגנא. חלופה:
שניספס בקרב חופסא. בער שבעת
וישראל כסיו עשו את העגל שהרי
לא נסעו מסיו עד לאחר הקמת
המשכן כשנה שני דכתיב ויהי
בשנה השנים בחמש השני וגו' ויסעו
בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני
(ומדבר י'): מאי קרא. דיש לדרוש
עליהם כלה מונה בחופסא: כמסכו.
חופסו: נרדי נסן ריחו. כושמי
עז ריחו נרדי כמו ולא נתן סיחמין
את ישראל וגו' (ס' פ"ה): עדיין חביבוסא הוא גבן. אע"פ שהזכיר
לקולותין לא הזכיר אלל במלכות חסיה דלא כמי הפקדן: כנעלבים
גרסי. אותן שנעלבים מיד אחרי: ואין עולגנא. את אחרי: עושין. מלות
מאכנת המקום ולא לטול שכר ולא מילתא פורענות: פרוסבול. תקנים:
בולי

את ישראל וגו' (ס' פ"ה): עדיין חביבוסא הוא גבן. אע"פ שהזכיר
לקולותין לא הזכיר אלל במלכות חסיה דלא כמי הפקדן: כנעלבים
גרסי. אותן שנעלבים מיד אחרי: ואין עולגנא. את אחרי: עושין. מלות
מאכנת המקום ולא לטול שכר ולא מילתא פורענות: פרוסבול. תקנים:
בולי
דלמך לאו דלאורייתא ואמור רבנן
דחששין לא תקיש דבר דכדנר
שחמין אין כלל עקירה דבר מן
המורה כמקום סיג וגדר דהפקדן
ב"ד כממון הפקדן: יתרם כל רבשו.
כאנשי כנסת הגדולה כמדי: מה
ענין ראשית אלל אכזב. הוא ליה
למכחז וראשי המעוה: כל מה
שירלו. מחלק נכסיו על פיו: לנעוליה.
להוסיב ב"ד אי אכזבו דרי שלא יכו
מוענין מלהלוות נכסו לא חת תקנת
הלל שאפילו כח פרוסבול שמשט:
לא ככסין פרוסבול. דלא אלס
לאפקועי ממונה: אלא כי דינא
דסורא. ר"ב: כי דינא דהרדעא.
שמואל דמי אמר שמואל להך מילתא
וכי אשחיל הך שאלתא בני מדרשא
הוא כי דינא דרב אמי ורב אסי
והיינו דמשני דלמא כי תקון הלל
נמי לדרי עלמא לא תקון אלא כגון
כי דינא דרב אמי ורב אסי: עולגנא
דדייני סא. לקמן מפסד לשון חולפא
שטעליס ממון שלא כדון כחוק: אס
אישר חיל. אס אחוק כח: אכטליניס.
אלמא לאו לדרי עלמא תקין דא"כ
הכי כח שמואל למימר אכטליניס:
אימא ביה מילתא. אשויב ביה דין
ואתקין דקמס מליון יהו כמסרין
שטרוסמין לבית דין ופ"ה: דלא
כחז ניהא כמו שכתב: לישנא
דנימוסא. לא עשאוה אלל למת
הדיינים שלא יעריחו להגבות
מלוויהם לפני שבעית שלא כחז
שבעית ותשמיטה הלך אי אישר
חיל אכטליניס: עולגנא. חלופה:
שניספס בקרב חופסא. בער שבעת
וישראל כסיו עשו את העגל שהרי
לא נסעו מסיו עד לאחר הקמת
המשכן כשנה שני דכתיב ויהי
בשנה השנים בחמש השני וגו' ויסעו
בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני
(ומדבר י'): מאי קרא. דיש לדרוש
עליהם כלה מונה בחופסא: כמסכו.
חופסו: נרדי נסן ריחו. כושמי
עז ריחו נרדי כמו ולא נתן סיחמין
את ישראל וגו' (ס' פ"ה): עדיין חביבוסא הוא גבן. אע"פ שהזכיר
לקולותין לא הזכיר אלל במלכות חסיה דלא כמי הפקדן: כנעלבים
גרסי. אותן שנעלבים מיד אחרי: ואין עולגנא. את אחרי: עושין. מלות
מאכנת המקום ולא לטול שכר ולא מילתא פורענות: פרוסבול. תקנים:
בולי

דבר הקטן, ולא איש קונה, דקדק בהכרח וז' מנין, על של שחמין (שם).

דכוו ידעו דחביו ביה דמאמרין כמיר ב"ש (דף ק"ג): והא דנעבי
כעמון לדריה מקין לאו לדריה ממש אלא לדור הסמוך אחר חורבן אי
נמי הריא צביא אלינא דרנא דמשני הפקר ב"ד הפקר והא דלמך
כסוף ערין (דף ק"ג): מנו יונלוג לקדש שמיטין דמשמע דיוכל לא
נהג היינו למאי דס"ד הסם מעיקרא
דלא חזרו עשרת השננים שגלו ולא
היו בגלות ככל אלא כי שננים
וכשעלו בבית שני לא היו כל יושביה
עליה אלא כמסקנא דלמך דירמיהו
החזיר ויחשבו מלך עליה נמלאו
דכיו שם מ"ב שננים ואע"ג שלא
עלו כולם חסדי כל יושביה ומיהו
קשה דול קרי כי רב הוא דנעזר
מנו לכל י"ב שננים:

ותקין רבנן דתשמיט וזכר לשבעית ראה הלל
שנמנועו העם מלהלוות זה את זה עמד והתקין
פרוסבול ומי איכא מידי דמאורייתא לא
משמטא שבעית ותקינו רבנן דתשמיט אמר
אביי שב ואל תעשה הוא רבא אמר הפקר ב"ד
הפקדן דאמר ר' יצחק זמין: שהפקדן ב"ד
הפקדן שנאמר: יוכל אשר לא יבוא לשלש
הימים כעצת השרים והקונים יחרם כל
רכושו והוא יבדל מקהל הגולה א רבי אליעזר
אמר מהבא אלא הנחלות אשר נחלו אלעזר
הכהן והיושע בן נון וראשי האבות וגו' וכי
מה ענין ראשים אצל אבות לומר לך מה אבות
מנחילין את בניהם כל מה שירצו אף ראשים
מנחילין העם כל מה שירצו איבעיא להו כי
התקין הלל פרוסבול לדריה הוא דתקין או
דלמא לדרי עלמא נמי תקין למאי נפקא
מינה לבטוליה אי אמרת לדריה הוא דתקין
מבטלינן ליה אלא אי אמרת לדרי עלמא
נמי תקין * הא יאין בית דין יכול לבטל דברי
בית דין חביו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה
ובמנין מאי ת"ש דאמר שמואל לא כתבין
פרוסבול אלא אי בבי דינא דסורא אי בבי
דינא דהרדעא ואי סלקא דעתך לדרי עלמא
נמי תקין בשאר כי דינא נמי לכתבו דלמא כי
תקין הלל לדרי עלמא יכגון כי דינא דידיה
וכרב אמי ורב אסי דאלימי לאפקועי ממונה
אבל לכו' עלמא לא ת"ש דאמר שמואל הא
פרוסבול עולגנא דדייני הוא אי אישר חיל
אכטליני' אכטליני' והא אין ב"ד יכול לבטל
דברי ב"ד חביו אלא א"כ גדול הימנו
בחכמה ובמנין הכי קאמר אם אישר חיל
יותר מהלל אכטליני' ורב נחמן אמר אקיימנה
אקיימנה הא מיקיים וקאי הכי קאמר אימא
ביה מילתא דאע"ג דלא כתוב בכתוב דמי
איבעיא להו האי עולגנא לישנא דחוצפא הוא
או לישנא דניחוחא הוא ת"ש דאמר עולא
עלובה: כלה שזינתה בקרב חופתה אמר רב
מרי ברה דמי שמואל מאי קרא יעד שהמקדן
במסבו דרבי נתן ריחו אמר * רבא עדיין
חביבותא הוא גבן דכתיב נתן ולא כתיב
הסריח תנו רבנן הנעלבים והאין עולגנא
שומעין חרפתן ואין משיבין עושין מאהבה
וישמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר
ואוהביו כצאת השמש בגבורתו מאי
פרוסבול אמר רב חסדא פרוס בולי ובוטי

בולי
את ישראל וגו' (ס' פ"ה): עדיין חביבוסא הוא גבן. אע"פ שהזכיר
לקולותין לא הזכיר אלל במלכות חסיה דלא כמי הפקדן: כנעלבים
גרסי. אותן שנעלבים מיד אחרי: ואין עולגנא. את אחרי: עושין. מלות
מאכנת המקום ולא לטול שכר ולא מילתא פורענות: פרוסבול. תקנים:
בולי
דלמך לאו דלאורייתא ואמור רבנן
דחששין לא תקיש דבר דכדנר
שחמין אין כלל עקירה דבר מן
המורה כמקום סיג וגדר דהפקדן
ב"ד כממון הפקדן: יתרם כל רבשו.
כאנשי כנסת הגדולה כמדי: מה
ענין ראשית אלל אכזב. הוא ליה
למכחז וראשי המעוה: כל מה
שירלו. מחלק נכסיו על פיו: לנעוליה.
להוסיב ב"ד אי אכזבו דרי שלא יכו
מוענין מלהלוות נכסו לא חת תקנת
הלל שאפילו כח פרוסבול שמשט:
לא ככסין פרוסבול. דלא אלס
לאפקועי ממונה: אלא כי דינא
דסורא. ר"ב: כי דינא דהרדעא.
שמואל דמי אמר שמואל להך מילתא
וכי אשחיל הך שאלתא בני מדרשא
הוא כי דינא דרב אמי ורב אסי
והיינו דמשני דלמא כי תקין הלל
נמי לדרי עלמא לא תקין אלא כגון
כי דינא דרב אמי ורב אסי: עולגנא
דדייני סא. לקמן מפסד לשון חולפא
שטעליס ממון שלא כדון כחוק: אס
אישר חיל. אס אחוק כח: אכטליניס.
אלמא לאו לדרי עלמא תקין דא"כ
הכי כח שמואל למימר אכטליניס:
אימא ביה מילתא. אשויב ביה דין
ואתקין דקמס מליון יהו כמסרין
שטרוסמין לבית דין ופ"ה: דלא
כחז ניהא כמו שכתב: לישנא
דנימוסא. לא עשאוה אלל למת
הדיינים שלא יעריחו להגבות
מלוויהם לפני שבעית שלא כחז
שבעית ותשמיטה הלך אי אישר
חיל אכטליניס: עולגנא. חלופה:
שניספס בקרב חופסא. בער שבעת
וישראל כסיו עשו את העגל שהרי
לא נסעו מסיו עד לאחר הקמת
המשכן כשנה שני דכתיב ויהי
בשנה השנים בחמש השני וגו' ויסעו
בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני
(ומדבר י'): מאי קרא. דיש לדרוש
עליהם כלה מונה בחופסא: כמסכו.
חופסו: נרדי נסן ריחו. כושמי
עז ריחו נרדי כמו ולא נתן סיחמין
את ישראל וגו' (ס' פ"ה): עדיין חביבוסא הוא גבן. אע"פ שהזכיר
לקולותין לא הזכיר אלל במלכות חסיה דלא כמי הפקדן: כנעלבים
גרסי. אותן שנעלבים מיד אחרי: ואין עולגנא. את אחרי: עושין. מלות
מאכנת המקום ולא לטול שכר ולא מילתא פורענות: פרוסבול. תקנים:
בולי

דאלימי * אקיימי: פטונא. ר"מ כתב פרוסבול כי היה אומר דלא צעין אלא ב"ד חשוב שדור ואשכנז נמי (לקמן ג'). שהיו מקילין רבנן דבי רב
אשי דמסרי מיליהו אדרי. מן כמסכת שבעית (פ"ה מ"ה) פרוסבול המוקדם שר והמאוחר פסול ומפ' בירושלמי משום דפרוסבול אינו
מועיל מה שמלוה אחר כתיבת פרוסבול אלא למה שהלוה קודם זמן הכתוב פרוסבול ולכן מאוחר פסול דמריית שלא כדון כל מה שהלוה
אחר כתיבת פרוסבול עד זמן הכתוב זו: ד"ר ר"ב נתן ויא כתיב הסריח. אע"ג דלית ליה למכחז לישנא מעליא מ"ה הוא מלי למכחז עז:

א ומי מ"ט מהל שמיט
היב וי"ג:
ב מ"י פכיר מהל
סנהדרין כ"ו י סנה
לחין דח עושה מ"ה מ"י
ג מ"י פכיר מהל
ממרים כ"ו י סנה
לחין דח עושה מ"ה מ"י
סנה
ב מ"י פכיר מהל
דעות ה"י יג וי"ב
סנה

תורה אור השלם

1. וכל אשר לא יבוא
לשליש והמים כצאת
השרים והקנים יחרם
כל רכבו ורואו יבדל
מקהל וגו'.

2. אלה הנחלות אשר
נחלו אלעזר הכהן
ויושע בן נון וראשי
האבות למשוח בני
ישראל בגורל בשלה
לפני ה' פתח אהל מועד
ויכלו מחלק את הארץ.
ירושע י"ג נא

3. עד שהמלך כמסבו
נרדי נתן ריחו:

4. כי יאבדו כל אויביו
ואהבו כצאת השמש
בגבורתו ותשקט הארץ
ארבעים שנה.
שופטים ה' לא

גליון הש"ס

ג"ס דא אין ב"ד יכול. פי'
ימות ד' פע ע"כ דמיה
במי רבי:

הנהגות מהר"ב

רנשבורג

א נ"י ר"ה חסד חסד.
י"ב פי' לזכר פיר שושן מ"י
ס' פ"ה ופי' דלריה הפקר
כ"ד היה הפקר מן המורה
הוא קדמא דללה המורה
לפי ה' פתח אהל מועד
מורה כתיב ע"כ וי"ב
לחין דח עושה מ"ה מ"י
היה ע"כ פי' ספוק כ"ה
היה ע"כ פי' ספוק כ"ה:

